

15. lekce

slovíčka:

incipiō, ere, incēpī, inceptum – začínat
adiūvō, āre, adiūvī, adiūtum – pomáhat
mōns, montis, m. – hora
ascendō, ere, ascendī, ascensum –
vystoupit
cōgō, ere, coēgī, coāctum – nutit
iubeō, ēre, iussī, iussum – přikazovat
vetō, vetāre, vetuī, vetitum – zakazovat
sentiō, īre, sēnsī, sēnsus – cítit
putō, āre, āvī, ātum – domnívat se
arbitror, ārī, ātus sum – domnívat se
iūdicō, āre, āvī, ātum – soudit
cēseō, ēre, cēsuī, cēsum – soudit,
pokládat, domnívat se
doleō, ēre, doluī – cítit bolest, litovat
affirmō, āre, āvī, ātum – tvrdit
nuntiō, āre, āvī, ātum – oznamovat
respondeō, ēre, respondī, responsum –
odpovídat

prōmittō, ere, prōmīsī, prōmissum –
slibovat
postulō, āre, āvī, ātum – žádat
cōnstat – je známo
appāret – je zřejmé
oportet – je třeba
decet – sluší se
licet – je dovoleno
sōl, sōlis, m – slunce
lēniō, īre, īvī, ītum – zmírňovat
memoriā tenēre (memoria, ae, f. – paměť,
teneō, ēre, tenuī, tentum – držet) –
pamatovat si
vestiō, īre, īvī, ītum – šatit
minuō, ere, minuī, minūtum – zmenšovat
alō, ere, aluī, altum – živit
īnspiciō, ere, spexī, spectrum – nahlížet
obsequor, sequī, secūtus sum (+ dat) – být
poslušen

ak. + inf.

po slovesech

- **mluvení:** dīcō, loquor, affirmō (tvrdím), narrō, respondeō...
- **vnímání a myšlení:** audiō, crēdō, putō, sciō, sentiō, videō...
- **chtění a žádání:** volō (chci), nōlō (nechci), cupiō...
- **vyjadřujících city:** doleō (lituji, cítím bolest, trápím se), gaudeō...

po neosobních výrazech: **cōnstat** (je známo), **nōtum est** (je známo), **opus est** (je třeba), **necesse est** (je nutné)...

infinitivy:

inf. prez. akt
inf. prez. pas.
inf. perf. akt. (perf. kmen.+ isse)
inf. perf. pas. (ak. part. perf. pas.+ esse)

inf. fut. akt. (ak. part. fut. akt.+ esse)

inf. fut. pas. (supinum- je neměnné- + īrī)

laudāre
laudārī
laudāvisse
laudātum,am,um esse- sg.
laudātōs,ās,a esse- pl.
laudātūrum,am,um esse- sg.
laudātūrōs,ās,a esse- pl.
laudātum īrī

- sloveso **esse** má pouze akt. inf.-

inf. prez.- esse
inf. perf.- fuisse
inf. fut.- futūrum esse; fore

- překládá se spojkou že nebo aby

Sciō mātrem fīliam vocāre.

Vím, že matka volá dceru.

Sciēbam mātrem fīliam vocāre.
 Sciō fīliam ā mātrem vocārī.
 Sciō mātrem fīliam vocāvisse.
 Sciō fīliam ā mātrem vocātam esse.
 Sciō mātrem fīliam vocātūram esse.
 Sciō fīliam ā mātrem vocātum īrī.

Věděl jsem ...
 Víím, že dcera je volána matkou.
 Víím, že matka volala dceru.
 Víím, že dcera byla matkou volána.
 Víím, že matka zavolá dceru.
 Víím, že dcera bude zavolána matkou.

ak. bývá vyjádřen také zájmeny me, te, vos, nos, se:

Tē male discere audiō
 Sciō mē nihil scīre.
 Sōcratēs dīcēbat sē nihil scīre.
 Cupiō vōs fēlicēs esse.
 Legem brevem esse necesse est.

Slyším, že se špatně učíš.
 Víím, že nic nevím.
 Sokrates říkal, že nic neví.
 Toužím, abyste byli šťastni.
 Je nutné, aby zákon byl krátký.

Přeložte:

Nesciō patrem vēnisse. Videō patrem ex urbe venīre. Sorōrem tuam bene cantāre audīmus. Patrem tuum aegrōtum fuisse putābam. Sōcratēs sē multās rēs nescīre dīcēbat, sed stultī hominēs sē omnia intelligere putant. Amīcum tuum sapientem esse nōtum est. Tē in scholā numquam castīgātum esse magister dīcit. Dīcunt tē bene didicisse. Iūdicāmus eum crās ventūrum esse. Persae crēdēbant sōlem esse deum. Pater crēdēbat sē beātum esse. Frāter tuus bene discere dīcitur. Trīstis futūrus esse vidēris. Quī tacet, consentīre vidētur. Sciō vēram amīcitiam inter hominēs bonōs esse posse. Putō puellās laudātum īrī. Crēdō tē bene pugnātūrum esse. Audiēbam vōs aegrōtōs fuisse. Male vīvunt, quī semper sē victūrōs esse putant. Est via, quae vidētur (esse) rēcta, sed dūcit ad mortem. Tū mihi malus vidēris. Vidēmus vōs dīligenter discere posse. Scīmus errāre humānum esse. Videō legem ā cīvibus servārī. Frāter putat sē bene discere. Semper putābāmus nēminem ante mortem beātum appellārī posse. Vidēminī hanc rem nōn satis intellegere.

učíte věty závislé na slovese ve druhém sloupci.

ak. + inf.

př.- Mentīris	Sciō	Sciō tē mentīrī
Puella bona erat.	Audiēbam	
Magister aegrotus est.	Discipulī gaudēbunt	
Puer fīliam meam amābit.	Sciō	
Is servus bene labōrābat.	Putō	
Inimīcōs nōn sequēmur.	Sciebāmus	
Monēberis.	Vidēmus	

nom. + inf.

Male loqueris.	Vidēre	Vidēris male loquī.
Puella epistulam scrīpsit.	Vidēre	
Fīliae meae ā magistrō bene docentur.	Dīcere	
Puer equum timet.	Dīcere	
Discipulī ā magistrā castīgābantur.	Dīcere	

vazba po slovesech iubeō, vetō (iubeō, ēre, iussī, iussum; vetō, āre, vetuī, vetitum)

osoba, která něco prikazuje nebo zakazuje, se vyjadřuje akuzativem, činnost, která se prikazuje nebo zakazuje, inf. prez. akt.

př. Iubeō (vetō) puerum scrībere. Přikazuji chlapci psát.

- *není-li vyjádřena osoba, které se něco přikazuje, zakazuje, vyjadřuje se činnost inf. prez.pas.*

př. Iubeō (vetō) scrībī.

- *po pasivních slovesech iubeor (vetor) je vazba nom. + inf.*

př. Puer scrībere iubētur (vetātur), iussus est (vetitus est).

Magister iussit discipulōs legere. Iubeō puellās cantāre. Dūx mīlitēs urbem dēlēre iussit.